

Kom godt i gang

Indførelse af elektronisk kommunikation ved henvisning
til kommunale sundheds- og forebyggelsestilbud

Få fuldt udbytte af de digitale muligheder

Mange kommuner er i gang med at indføre elektronisk kommunikation i hjemmeplejen, men samarbejdet mellem de kommunale sundheds- og forebyggelsestilbud og de praktiserende læger er kun få steder understøttet af elektroniske løsninger.

I takt med udviklingen af forebyggelsesindsatsen må kommunerne forvente en stigende efterspørgsel på effektiv elektronisk kommunikation på området. Ikke mindst da de praktiserende læger gennem nogen tid har kunnet foretage elektronisk henvisning til sygehuse.

Denne vejledning henvender sig til kommuner som ønsker at fremme de digitale muligheder.

I pjecen beskrives tre tiltag, som tilsammen kan effektivisere den samlede henvisningsprocedure til gavn for både kommuner og praktiserende læger:

- Indførelse af elektronisk kommunikation gennem brug af MedCom standarder.
- Ensartet udveksling af kliniske oplysninger når patienter med Kronisk Obstruktiv Lidelse (KOL), type 2 diabetes, iskæmisk hjertesygdom og hjertesvigt henvises.
- Samlet indgang til sundheds- og forebyggelsestilbud enten direkte gennem *sundhed.dk* eller evt. via de regionale hjemmesider (*nordjysksundhed.dk* og *visinfosyd.dk*)

ET GODT GENSIDIGT SAMARBEJDE

De nye tiltag bør indgå i kommunens løbende dialog med lægerne, brug kommunens praksis-konsulenter, de kommunalt lægelige udvalg og de kommunale lægelaug som indgang.

Herudover kan kommunen evt. overveje at holde informationsmøder for de praktiserende læger og deres praksispersonale.

MedCom

MedCom udvikler fælles offentlige standarder for elektroniske beskeder, som alle fagsystemer kan benytte. MedCom beskeder sendes mellem fagsystemer gennem Sundheds-datanettet.

MedCom er et samarbejde mellem myndigheder, organisationer og private firmaer med tilknytning til den danske sundhedssektor.

Indførelse af elektronisk kommunikation gennem brug af MedCom standarder

Med elektronisk kommunikation kan kommunens medarbejdere og de praktiserende læger kommunikere gennem deres respektive it-systemer i stedet for via brev, fax og telefon.

Elektronisk kommunikation er mere smidig. Samtidig opnås en større sikkerhed for dokumentation af patientforløbet, da de elektroniske oplysninger nemt kan overføres til borgerens journal.

MedComs eksisterende standard til understøttelse af elektronisk kommunikation kan anvendes til kommunale sundheds- og forebyggelsestilbud, men det kræver at begge parter har it-systemer der kan udveksle oplysningerne.

Langt de fleste praktiserende læger har allerede it-fag-systemer der kommunikerer med MedCom standarderne.

I kommunerne er situationen mere forskelligartet. Indførelsen af elektronisk kommunikation kræver derfor et overblik over eksisterende eller påtænkte it-fagsystemer hos de kommunale tilbud.

De fleste kommunale it-fagsystemer kan kommunikere med MedCom kommunikationsstandarder. Det gælder

f.eks. alle EOJ-systemer og en række af de it-systemer, der er udviklet specielt til sundhedscentre. Undersøg de konkrete muligheder ved at tage kontakt til leverandøren for kommunens it-fagsystem.

Hvis kommunen er i gang med at anskaffe et fagsystem så husk at få elektronisk kommunikation tænkt ind i kravspecifikationen.

MedCom arbejder samtidig med at udvikle en funktionalitet for kommuner og praktiserende læger i et "IT-henvisnings-hotell", så lægerne får mulighed for at lægge deres henvisning på en slags opslagstavle. Fordelen er at kommunerne selv kan hente informationen ned uden nødvendigvis at have et egentlig IT-system til rådighed, kommuner med IT-system fortsætter som vanligt. Læs mere om henvisningshotellet på MedComs hjemmeside.

BRUG DE EKSISTERENDE STANDARDER

Understøttelse af kommunikation omkring kommunale sundheds- og forebyggelses-tilbud kan ske ved brug af MedComs eksisterende kommunikationsstandarder:

Henvisning: Lægens henvisning til kommunen (Sygehushenvisning - XREF01)

Korrespondance: Fritekst kommunikation mellem læge og kommune (XDIS91)

Bookingsvar: Bekræftelse fra kommunen på at borgeren er tilmeldt et tilbud (XDIS13)

epiKrise: Afslutningsrapport fra kommune til praktiserende læge på et et forløb med borgeren (ambulant epikrise - XDIS01)

MedComs standarder findes i både xml og EDIFACT format. Læs mere på: www.medcom.dk

Ensartet udveksling af kliniske oplysninger, når der henvises

Standardiserede henvisningsoplysninger gør det nemt for læger at udfylde de kliniske oplysninger i henvisningen. Der er derfor udarbejdet en anbefaling om kliniske oplysninger.

Anbefalingen beskriver hvilke lægelige sundhedsoplysninger, der er relevante, når der henvises til de kommunale sundheds- og forebyggelsestilbud. I første omgang dog kun for patienter med KOL, type 2 diabetes, iskæmisk hjertesygdom og hjertesvigt.

For kommunen betyder de standardiserede henvisningsoplysninger et bedre grundlag for at vurdere, om borgerne opfylder kriterierne for at indgå i kommunens tilbud

For lægen betyder de standardiserede henvisningsoplysninger, at det bliver mere entydigt, hvad der skal udfyldes. Hvis alle kommuner følger anbefalingen betyder det, at lægerne ikke skal udfylde forskellige kliniske oplysninger fra kommune til kommune.

Anbefalingen tager dermed både et fagligt hensyn og bidrager til en mindre arbejdsbelastning for begge parter.

Hvad bruger kommunerne oplysningerne til?:

KOL	Diabetes	Iskæmisk hjertesygdom og hjertesvigt
Sygehistorie, Lungefunktion/MRC: Viden om patientens samlede funktionsevne og sociale vilkår. Er en forudsætning for at kunne planlægge et individuelt tilpasset rehabiliteringsprogram.	Sygehistorie, HbA1c mv.: Viden om patientens blod-sukkeriveau og hvor vel-regulerede de er samt andre komplicerende faktorer herunder viden om patientens samlede funktionsevne og sociale vilkår. Er en forudsætning for at kunne tilrettelægge et individuelt tilpasset rehabiliteringsprogram.	Udvidet sygehistorie og ved hjertesvigt og så ekkocardiografi: Viden om sværhedsgraden af patientens hjertesygdom. Er en forudsætning for at kunne tilrettelægge et individuelt tilpasset rehabiliteringsprogram.

Ad KOL: Lungefunktion og MRC:

Tabel 1: Spirometri-resultater. KOL er defineret ved FEV1/FVC < 70 % og klassificeres ud fra FEV1 i % af forventet værdi i følgende grader:

Mild KOL	FEV1 ≥ 80 % af forventet værdi
Moderat KOL	50 % ≤ FEV1 < 80 % af forventet værdi
Sever KOL	30 % ≤ FEV1 < 50 % af forventet værdi
Meget alvor KOL	FEV1 < 30 % af forventet værdi

Tabel 2: Dyspnøegrader bedømt ved MRC skalaen – grad af indendørs relateret aktivitet:

1)	Jeg får kun åndenød, når jeg anstrenger mig meget.
2)	Jeg får kun åndenød, når jeg skubber mig eller går op ad en lille bakke.
3)	Jeg går længerevægt end andre på min alder og, min åndenød, eller jeg er nødt til at stoppe op for at få vejret, når jeg går hjem og tilbage (i min egen bolig).
4)	Jeg stopper for at få vejret efter ca. 300 meter eller efter få minutter gang på arbejde.
5)	Jeg har for meget åndenød til at forlade mit hjem, eller jeg får åndenød, når jeg taler mit tal på eller af.

Ad Hjertesvigt

Tabel 3: Funktionsniveau bedømt ved NYHA, NYHA (New York Heart Association) funktionsklassifikationen:

I)	Intet fysisk begrænsning. Almindelig fysisk aktivitet medfører ingen åndenød, træthed eller hjertebanken (palpitationer).
II)	Let begrænsning i fysisk aktivitet. Ingen gearer i hvile, men almindelig fysisk aktivitet (træstepark til 2. sal, græsplaneklipning, støvsugning, bære tungere indkøbsposer) medfører nogen åndenød, træthed eller hjertebanken (palpitationer).
III)	Udelt begrænsning i fysisk aktivitet. Ingen gearer i hvile, men lettere fysisk aktivitet (gang på fad ved, af og påklædning, træstepark til 1. sal) medfører mere udvalgte symptomer.
IV)	Symptomer er til stede i hvile og øges ved enhver form for fysisk aktivitet.

Anbefalingen er udarbejdet i samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen, Praktiserende Lægers Organisation, Dansk Selskab for Almene Medicin og KL

Samlet indgang til sundheds- og forebyggelsestilbud gennem sundhed.dk

Kendskab til de kommunale sundheds- og forebyggelsestilbud er en forudsætning for, at lægerne kan henvise til dem.

Parterne bag sundhed.dk har indgået et samarbejde om at indsamle og vise alle sundheds- og forebyggelsestilbud på *sundhed.dk* enten direkte på *sundhed.dk* eller via de regionale hjemmesider (*nordjysksundhed.dk* og *visinfosyd.dk*), som automatisk eksporteres til *sundhed.dk*.

Formålet med at samle regionale og kommunale tilbud er, at sundhedsfaglige personer nemt skal kunne finde informationen uanset patientens geografiske tilhørsforhold.

Samtidig har de fleste kommuner og regioner besluttet at beskrive tilbuddene i den samme indholdsskabelon. Det gør dem nemme at sammenligne og søge i, og det giver lægerne et godt overblik på tværs af kommuner og regioner.

Der bliver i efteråret 2010 lanceret en SOFT-søgefunktion på *sundhed.dk*, så man enkelt kan søge på en kommune, et hospital og/eller en diagnose og derved finde frem til tilbuddet (hvis kommunen har benyttet sig af indholdsskabelonen, og indholdet er tilgængeligt på *sundhed.dk*).

Læs mere om sundheds- og forebyggelsestilbud på *sundhed.dk* på: www.sundhed.dk/soft

SUNDHED.DK

sundhed.dk er det offentlige sundhedsvæsen på internettet. Her kan patienter, pårørende og fagfolk finde sundhedsfaglig information

INDHOLD I SKABELONEN

- Afsender og kontaktoplysninger
- Tilbuddets titel
- Resumé
- Formål og indhold
- Målgruppe
- Tilmeldingsprocedure
- Pris
- Transport
- Tid, sted og evt. holdstart
- Varighed og forløb/mødegange
- Udbyder/underviser
- Yderligere oplysninger
- Andet (herunder uddybende information)

Få tilsendt indholdsskabelon og vejledning ved henvendelse til: kommuner@sundhed.dk

sundhed.dk er det offentlige sundhedsvæsen på internettet. Her kan patienter, pårørende og fagfolk finde sundhedsfaglig information

Forbedring af den samlede henvisningsprocedure – trin for trin

I det følgende beskrives hvad det kræver af kommunen, at indføre de foreslåede løsninger. Der tages udgangspunkt i et patientforløb, hvor vi følger Poul Hansen som er KOL-patient

- 1 Lægen søger efter relevante sundheds- og forebyggelses-tilbud
- 2 Lægen udfylder og sender henvisningen
- 3 Kommunen modtager henvisningen og kommunikerer med lægen

SE POUL HANSENS FORLØB SOM FILM

Se den samlede forbedrede henvisnings-procedure med udgangspunkt i KOL-patient Poul Hansens forløb på www.kl.dk/henvisning

Hvis alle sundhedstilbud samles på sundhed.dk bliver det nemmere for lægen

POUL HANSENS PATIENTFORLØB

Poul Hansen er til konsultation hos sin praktiserende læge. Poul har KOL, og hans vejrtrækningsproblemer er blevet værre, efter at han er begyndt at ryge igen.

Pouls læge vil have ham til at starte på et rehabiliteringsforløb for KOL-patienter. Lægen går ind på *sundhed.dk* og finder sundheds- og forebyggelsestilbud i den kommune, hvor Poul bor. Her kan han se de aktuelle tilbud og læse beskrivelserne, som følger samme struktur på tværs af alle kommuner og regioner.

Lægen og Poul diskuterer de forskellige tilbud og vurderer, hvordan de passer til Pouls behov.

HVAD SKAL KOMMUNEN GØRE?

LÆG TILBUD PÅ SUNDHED.DK

Der er forskellige procedurer for hvordan kommunen får sine tilbud på *sundhed.dk* – afhængig af, om regionen varetager opgaver for kommunerne, eller om kommunen selv skal udfylde en indholdsskabelon og sende den til *sundhed.dk*.

Sørg for at alle kommunens sundhedstilbud er lagt på, før I informerer de praktiserende læger.

BRUG DEN FÆLLES INDHOLDSSKABELON

Brug *sundhed.dk*'s indholdsskabelon til at sikre en ensartet beskrivelse af kommunens sundheds- og forebyggelsestilbud, og tag stilling til, hvem der skal have ansvar for at formulere og vedligeholde beskrivelserne.

Sørg desuden for, at det klart fremgår af beskrivelsen, hvor lægen skal sende henvisningen hen (se også næste side).

Sundhed.dk's overblik over sundheds- og forebyggelsestilbud, findes på: www.sundhed.dk/soft

Har du spørgsmål hertil eller vil have tilsendt vejledningen til indholdsskabelonen, kan du rette henvendelse til kommuner@sundhed.dk

2 Giv alle parter et ensartet grundlag

POUL HANSENS PATIENTFORLØB

Poul og lægen har fundet et relevant tilbud, og lægen er nu klar til at udfylde den elektroniske henvisning, i lighed med når der henvises til sygehus.

De kendte oplysninger om patient og læge udfyldes automatisk med oplysningerne fra it-fagsystemet, men lægen skal selv finde og angive modtageren af henvisningen. Modtageren har form af et lokationsnummer, som lægen kan finde i beskrivelsen af tilbuddet.

Pouls læge og kommune har aftalt at følge henvisningen om kliniske oplysninger. Derfor kan lægen nemt udfylde de kliniske oplysninger ved at kopiere dele af beskrivelsens tekst og indsætte den i henvisningens felter.

Når lægen har afsluttet udfyldelsen, sendes den elektronisk til kommunen gennem brug af MedCom standarden.

HVAD SKAL KOMMUNEN GØRE?

INDFØR ELEKTRONISK HENVISNING

Indfør elektronisk kommunikation ved brug af MedComs kommunikationsstandard for henvisninger. Henvisningen bruges i forvejen i kommunikationen mellem læger og sygehuse.

BRUG EN ENTYDIG MODTAGERADRESSE

Når lægen udfylder og afsender en henvisning, skal der angives en modtager. Det kan enten være i form af et entydigt navn eller lokationsnummer på det kommunale tilbud. Læs mere om brugen af lokationsnumre på www.kl.dk/sundhed

Det anbefales, at kommunen indfører ét fælles modtager lokationsnummer, som alle henvisninger til sundheds- og forebyggelsestilbud sendes til. Men der kan være forskellige lokale hensyn, der gør dette vanskeligt

ANVEND STANDARDISEREDE HENVISNINGSOPLYSNINGER

Anbefalingen om kliniske oplysninger for KOL, Type 2 diabetes og hjertesygdomme bør indføres i samarbejde med de praktiserende læger f.eks. gennem det kommunal lægelige samarbejdsudvalg.

Patienter med moderat eller svær KOL: (FEV1/forventet FEV1) er mellem 80-30 % og med MRC-grad på 3-5.
 Kontraindikationer: symptomgivende aortastenose eller svær iskæmisk hjertelidelse.
 Patienter med svær KOL kan tilbydes hjemmetræning (angives på henvisningen).

Tilmelding og visitation:
 Patienten henvises af sin praktiserende læge v elektronisk, alternativt pr. fax.
 Ved elektronisk henvisning:

1. Sundhedscenter Frydenhøj Øst
2. Lokationsnummer: 0119922001388

Ved henvisning ved brug af fax:

1. Fax: 55 11 00 01

FIND VEJLEDNING OM KLINISKE OPLYSNINGER FOR KOL, TYPE 2 DIABETES OG HJERTESYGDOMME PÅ www.kl.dk/sundhed

Benyt sundhedsaftalerne til at forpligte de relevante parter på indførelsen af digital kommunikation og brugen af standardiserede henvisningsoplysninger

3

Gør dialogen lettere med elektronisk kommunikation

POUL HANSENS PATIENTFORLØB

Kommunens it-fagsystem modtager Pouls henvisning elektronisk, og der sendes automatisk en kvittering til lægen om, at henvisningen er modtaget.

Poul opfylder henvisningskriterierne, men hvis kommunen har spørgsmål til henvisningen, kan der sendes en elektronisk korrespondance-meddelelse til lægen. Kommunens medarbejdere undgår derved at sidde i telefonkø i lægens træffetid for at få fat på lægen.

Det kommunale sundheds- og forebyggelsestilbud kontakter kort efter Poul for at aftale en opstarts-dato. Behandleren booker aftalen i kommunens it-fagsystem, og der sendes automatisk en meddelelse til Pouls praktiserende læge. Dermed kan lægen se, hvornår Poul forventes at starte på tilbuddet, og han kan overføre informationen til patientens journal.

Efter nogen tid har Poul gennemført rehabiliteringsforløbet, og behandleren sender en afslutningsrapport til den praktiserende læge i form af en elektronisk epikrise. Epikrisen orienterer lægen om forløbet, og overfører informationerne til patientjournalen i lægens system.

HVAD SKAL KOMMUNEN GØRE?

INDFØR ELEKTRONISK KORRESPONDANCE, BOOKINGSVAR OG EPIKRISER

MedComs kommunikationsstandarder for korrespondance, bookingsvar og epikrise giver parterne mulighed for at udveksle andre informationer end henvisninger alene. Standarderne anvendes i forvejen til kommunikation mellem en lang række parter på sundhedsområdet.

Den elektroniske korrespondancemeddelelse bruges til generel korrespondance. Med denne beskedtype bliver det muligt for kommunens medarbejdere at kommunikere "fritekst" med lægen, f.eks. hvis der er spørgsmål til henvisningen. Korrespondance-meddelelsen kan også bruges som et alternativ til standarderne for epikrise og bookingsvar.

Bookingsvar er en automatisk kvittering, der udsendes til lægen, når en patient bookes i det kommunale bookingsystem. Meddelelsen understøtter lægens tovholderfunktion og et sammenhængende patientforløb.

Epikrise standarden er den beskedtype, det kommunale sundheds- og forebyggelsestilbud kan bruge til at sende en afslutningsrapport til lægen med tilbagemelding på forløbet.

HVIS I ØNSKER AT INDFØRE BOOKINGSVAR

Det kommunale fagsystem skal indeholde et bookingmodul for at bookingsvar kan implementeres.

Udvikling og implementering af elektronisk bookingsvar i de kommunale forebyggelsessystemer forventes gennemført i løbet af 2011.

Status på udviklingen kan fås hos jeres systemleverandør eller hos medcom@medcom.dk

Mere information

KL

Læs mere om elektronisk kommunikation på kommunernes sundhedsområde på www.kl.dk/sundhedit.

Her findes blandt andet:

- En pjece om elektronisk henvisning til kommunale sundheds- og forebyggelsestilbud henvendt til de praktiserende læger, arbejdsgangsbeskrivelser for henvisningsproceduren samt en filmatiseret brugerhistorie af henvisningsforløbet
- "Vejledning om kliniske oplysninger for KOL, Type 2 diabetes og hjertesygdomme"
- Barometermåling, der viser, hvilke kommuner der har lagt sundheds- og forebyggelsestilbud på sundhed.dk
- Materiale der nærmere beskriver indførelse af elektronisk kommunikation i hjemmeplejen, som man kan lade sig inspirere af
- For mere information kontakt Charlotte Meyer Henius på che@kl.dk

MedCom

- Se hvilke kommuner, som bruger elektroniske henvisninger til kommunale sundhedstilbud: www.medcom.dk
- For mere information kontakt Dorthe Skou Lassen på dsl@medcom.dk

Sundhed.dk

- For at få generel information om sundhed.dk's overblik over sundheds- og forebyggelsestilbud, kan man slå op på: www.sundhed.dk/soft
- Spørgsmål om, hvordan tilbud lægges på sundhed.dk samt information om indholdsskabelonen, rettes til kommuner@sundhed.dk

KOMMUNALE ERFARINGER

Denne vejledning tager udgangspunkt i erfaringerne med elektroniske henvisninger og epikriser fra en række pilot-kommuner:

- Vejle Kommune
- Horsens Kommune
- Københavns Kommune
- Århus Kommune

LEVERANDØRERNES ERFARINGER

På MedComs hjemmeside kan man se alle godkendte leverandører af sundhedscenter-systemer. www.medcom.dk